

FOAIA ILUSTRATĂ

În Monarchie: $\frac{1}{4}$ an fl. 1.50; 1 an fl. 6
În România: $\frac{1}{4}$ an lei 5.—; 1 an lei 20

Apare în fiecare Duminică

Redacțiunea și Administrațiunea:
Strada Măcelarilor Nr. 21

Anul I

Sibiiu, 26 Maiu (7 Iunie) 1891

Nr. 21

Doine populare

de pe Bărcău în Biharia. — Din colecția lui **Antoni Papp**.

Bădiță cu lăcrenaș,*)
Hai la noi, 'ți-oiu da sălaș,
Dar' sê nu vii de cu seară
C'a nostri-or ședè afară,
Ci vină la miadă-noapte
Când ei vor durmî pe moarte,
Dar' nu venî pe pîrlaz,**)
Cam un câne mare barz
Și te-a mușca de obraz,
Ci vină mai pe dinjos,
Pe cea ușe de rogoz,
Căci ne-om frige două ouă
Împărțind dragostea 'n două,
Și ne-om frige și unu
Împărțind și urîtu.

Tu mergi, bade, eu remâi,
Cu cine sê mă mângâi?
— Mângâiet-e, nană, bine,
Căci mai sînt voinici ca mine. —
— Pot fi voinici cât șireag
Dacă nu-i care 'mi-i drag,
Pot fi voinici ca pleava
De nu ești domnia-ta.

Resărit-a luna 'n prag
Nu vine care 'mi-e drag,
Resărit-a luna 'n masă
Nu vine, măsa nu-l lasă.

Duce-m'ăși d'aici cu dor
Cum merge luna pe nor,
Duce-m'ăși d'aici cu jele
Cum merge luna pe stele.

Păzi maica de mă dete
După-un fir de sasă verde,
Nu trecù sêptemâna
Până maica mă 'ntreba:
Cum trăesci cu sasa verde?
Spune-mi, căci eu îți voiu crede.
Șcii dumnia-ta, maică, bine
Cum trăesci cu care-i câne,
Noaptea merge, noaptea vine
Tot cu băta-i după mine.

Nu-i amară poamă 'n țeară
Ca mama de-a doua-oară;
Nu-i mai dulce poamă 'n vie
Ca și maica cea d'ântăie.

Câte stele sînt pe cer
Toate până 'n ȃiuă pier,
Numai una și luna
Stau de le-ajunge ȃiuă,

La câmpie.

Iarna se coboară fugind spre câmpie,
Calca-și ține bine, — ține 'n pribegie;

Tie!

Meargă sê n'o vèd,

Căci de mă reped

Tocmai sus din crescet o trântesc pe coastă,
Apoi îi dau drumul făcènd urma 'ntoarsă.

Eacă primăvara zimbitoare vine,
Aducènd lăutari să-î ȃică hori line;

Bine!

Eu cu drag 'i-ascult,

Apoi mă ascund

Prin poeni sub frasin, unde se scutură
Pe sub geană mugur, ce-adormind mă fură.

Bate răsăfată și se pune 'n leagăn,
O floare ce n'are, — n'are 'n lume seamăn;

Breabăn!

Mie 'mi pare bine,

A cânta îmi vine...

Apoi sbor cu gîndul privindu-mê 'n toate,
Stau în multe locuri ascultând la șoapte.

În amurgul serii eu aștept pe-afară,
Chipul „ei“ apare în vestmènt de vară;
Eară?!

Iute mă retrag,

Ș'apoi fac ce fac,

Gingășe flori de rug mă pun sê despoi,
S'acopere calea ce stă 'ntre noi doi.

T. Daul.

Afrodita.

O povestire din vechia Elada. De **Ernst Eckstein**. — Traducere din nemțesce.

(Urmare).

IV.

Din această ȃi înainte Acontios se făcù cu totul altul. Liniștea și îndestulirea cu sine păreau pierdute pentru totdeauna. Înainte de prânȃ se

*) Vestă mică, peptar mic. **) trecătoare.

încerca să lucreze: dară „Charitida“, de care se apucase să o facă pentru Cydipe, făcea numai modeste progrese, cu toate că dobândise în figura unei Efesene, decurând sosite la Milet, un model plin de grații. Neaira adecă, care și pentru noua creațiune a artistului s'ar fi potrivit foarte bine, după-ce înțelese din vorbele lui Acontios pentru cine e destinată noua statuă, refusase scurt și brusc a continua serviciile ei, și astfel Acontios fî silit să-și îndrepte privirile earăși asupra pieței din Strada Portului, unde și află în cele din urmă pre acea Efesana.

În oarele de după prânz nu-l mai suferia acasă, deși tocmai pe acest timp era lumina cea mai favorabilă. El umbla atunci fără țintă hotărîrită prin stradele laterale din apropierea pieței, trecînd câte-odată chiar pe dinaintea casei Archontei, și pîndind ocasiunea să vadă lectica cu perdele de mătăasă, în care sclavii duceau pre Cydipe sau în grădinile publice, sau pe malul mării. Dacă atunci lectica luxuos împodobită, purtată de cei opt purtători egipteni, apărea între colonadele palatului, Acontios scia se întocmească lucrul astfel, ca se treacă tocmai prelungă fiica lui Charidemos; și deși aceasta se putè întâmpla fără-ca el să fie observat, — pentru-că ori-unde se arêta lectica frumoasei Cydipe, mulțimea se îndesuia de toate părțile, — totuși inima-i palpita de teama, ca nu cumva vedîndu-l Cydipe se tâlcuească apropierea lui tînuită de o insolență. Îi era teamă să fie vedut, și totuși doria earăși, ca să fie așa. Dacă era cu neputință să fie a lui, cel puțin să afe, cum el se consumă în văpaia nestînsă și cum numai pentru ea trăiesce și respiră. De altcum nu numai poziția ei înaltă și imensele ei bogății erau, care îl descuragiau, ci mai ales și frumseța ei fermecătoare. Cu același curagiu, cu care ar fi îndrăsnit să ceară mâna Cydipei, ar fi putut să pețescă pe însași Afrodita.

De vr'o patru sau cinci-ori dăduse el roată lecticei în primele trei săptămâni după acea întâlnire cu frumoasa fată. Îi urmase în aleele umbroase ale Paradisului orășenesc; veduse cum ea, ajungînd sub stejarii și maslinii deapururea verđi, se scobori din lectică, pentru a se preumbla încet cu confidenta ei: dar' numai din depărtare cuteza a-și ridica ochii spre chipul deitei sale iubite.

În una din zile o nespusă gelosie îi sfășia inima. Se întâmplase ca Conon, de care își uitase cu totul, să vie ca din întâmplare prin acel loc și se însoțească la preumblare pre cele două fete. Abia acum Acontios își veni în ori. Cuvintele lui Conon, schimbate în îmbulzeala Străđii Portului cu Oloros, îi veniră în minte. Cu ce încredere se exprimase mândrul Milesian! Și acum, — cu ce consciență de sine se presenta, ca-și-cînd ar fi în posesia unui titlu de drept, care îi îngăduie anumite confidențe față cu fiica lui Charidemos!

De după tulpina noduroasă a unui maslin bătrîn observa Acontios fața Cydipei, care trecea pe dinaintea lui alătura cu pețitorul ei, precînd tovarêșa dînsei remase ca din modestie și delicatetă vr'o câțiva pași mai în urmă. În fața cea frumoasă nu se zugrăvia nici bucurie, nici displăcere. O liniște cerească și o încredere cumpătată se putea citi de pe buzele ei închise cu hotărîre; sculptorul credea chiar a fi observat un zimbet ironic, ce-i juca în giurul gurei. Hotărît, nu acesta era felul, cum mirele merge lîngă mireasa sa. Conon trebuie că se înșelase în graba succeselor sale. În cele din urmă poate s'au adevărit temerile palidului Oloros, și Cydipe are cunoștință, că Conon, deși se înfățișa cu ostentațiune ca pețitorul ei, totuși nu încetează a juca rolul cuceritorului față de fetele din Milet.

Abia acum ajunse Acontios se înțelegea cât de cu desăvîrșire sufletul seu îi este rob de frumoasa Cydipe. Cugetul, că altul o va poseda cîndva, îi străpunse inima ca cu un pumnal otrăvit. Îi părea, că absolut cu neputință 'i-ar fi să supoarte această lovitură.

Trecură earăși câteva săptămâni. Sosi primăvara, și în verdele mai serios al vegetațiunii iernatice se amesteca cel vioiu al frunđișului tînăr și al florilor și ierburilor încolțite, care întindeau pistrițul lor covor preste văi și coline.

„Charitida“, la care lucra Acontios, făcuse progrese bunișoare, și cu cât artistul înainta în lucrarea sa, cu atît mai liniștit și mai stăruitor devenia. Ședînd la lucru, el visa visurile cele mai curioase și mai cutezătoare; cu pasiunea lui creștea și dorul lui îndrăsnit după fericire. Afrodita, nemuritoarea deită, 'i-se arêtase mai de multe-ori în vis; ea îl înfruntase pentru timiditatea și slăbiciunea lui și-i inspirase curagiu. Mai ales ultima ei arêtare fusese de o vioiciune uimitoare.

„Acontios“, așa-i vorbise deită, „ce-ți pleci astfel capul în o resignațiune rigidă? Înaintea tronului meu nu se consideră nici bogăție, nici strălucire exterioară, nu neamul ales, nici autoritate și potestate lumească, ci numai frumuseța și focul tinereței, — și jertfa adusă de o inimă, ce iubesc cu credință. Pleacă-te numai preste luciul rîșorului, ca odinioară Narcis, sau caută-te în metalul poleit și veđi! Te-am înzestrat eu oare cu mai puține daruri, decât pre uscățivul Conon? Nu 'ți-am dat o față deschisă, cu expresie nobilă, cu o bărbătească frumusețe și ochi înfocați, care să scie, cum se ațite văpaia? Îndrăsnesc, Acontios! Fii cutezător și prudent! Cuceresce-i inima și ai dobândit tot!“

Astfel de visuri, continuate și cînd era deștept, dedeau tînărului artist, amenințat de o codacă enervare, nouă energie.

... Era pe timpul ecuinoctiului, pe la amiazi. Acontios se apucase după o mică pauză earăși de

lucru și în lipsa modelului, care astăzi nu se înfățișase, începî se execute o parte de mai puțină însemnătate dela pedestal, când dintr'odată năvăli Coronis în atelier în ruptul capului, vestind cu vorbe încurcate visita unei persoane de înaltă distincțiune.

În același moment trecu Charidemos prin curte, însoțit de fiică-sa Cydipe, precând sclavii din suită se opriră la poartă.

„Fiindcă Acontios nu dă despre sine nici o scire“, începî Charidemos, „nu ne rămîne decît să ne convingem în persoană despre starea lucrurilor. Pre toți deii, atelierul tău nu inspiră tocmai multă încredere. Cine și-ar închipui, Cydipe, că din această mică și unghiuroasă vizunie s'ese o operă artistică atât de frumoasă și plină de putere, ca și eminenta „Păstorită!““

Se duse apoi tocmai lîngă părete și examină „Charitida“, aproape terminată, cu o privire lungă, pîtrundătoare.

„Faci progres, tinere măiestre!“ dîse el apoi; „și, pe Joe, asta va se dîcă ceva, pentru-că prima ta lucrare a fost neîntrecută în felul seu. Și acum această „Charitidă“, ce grație încântătoare, ce curățenie în linii! Și ce frumos modelezi pîrul! Aici la tîmple însă — ah, dar' vîd, aci lipsesce încă neteșirea din urmă. Minunat, prietene, minunat! Tu ce dîci, Cydipe?“

„Mă simt fericită a putî cândva numi a mea această lucrare de artă“, replică fata, aruncînd o privire spre Acontios, care stetea înmărmurit. Ochii lor se întîlniră, și ori-cît de mult domnița de neam se ținea îndreptățită a pune pre străinul de proveniență întunecoasă în rîndul celor, la care putî se privească fără sfiala obicinuită feciorească, fiindcă ei nu ajung pînă în sferile înalte, în care se mișcă ea, totuși aici natura dobîndi o hotărîtă învingere asupra convenției. Cydipe se înroși, și simțind aceasta, înroși de nou, — mai tare încă, — pentru înroșirea d'ântîi. În adevăr, nu putea să tăgăduiască, că acest Acontios ar fi vrednic să se tragă din un neam vechiu, să fie un surcel din acele familii alese, care au se conducă afacerile poliției. Cu toate aceste emoțiunea trecătoare o cam supără, mai ales că observă impresiunea ce o făcu înroșirea ei asupra lui Acontios și fiindcă nu doria nici-decum, ca tînerul, fie chiar și numai pe un moment, să creadă, că ar fi în stare să o aducă în confusiune. Ea era nemulțumită cu sine însuși; dar' tocmai această supărare a fost indemnul, pentru a se ocupa în oarele următoare mai des cu Acontios și cu reamintirea scenei din atelierul seu.

După-ce Charidemos și Cydipe părăsiră pre tînerul artist, Acontios rămăsese în o stare de agitațiune, încât îi era absolut cu neputință să-și continue lucrarea. Singura privire, ce schimbasesc cu Cydipe, scormonise astfel simțirile nehotărîte și tainice ale speranțelor sale, încât din acest

minut era pe deplin hotărît, să facă totul, pentru a ajunge la țintă.

Primul seu gînd se oprî acum la Melanip, preotul Afroditei.

De mult observase acest om excelent particulara schimbare, ce se făcu în ființa întregă a tînerului, și prin câte un cuvînt aruncat ici și colo, ca din întîmplare, el trădase, că a ghicit cauza acestei schimbări. Acontios înțelese pe deplin, că Melanip, prin astfel de alusiuni voiesce să-l împingă la o mărturisire. A cere deadreptul dela tînerul artist încrederea, pre care el nu o oferia de bunăvoie, era în contra delicateței simțimentelor lui Melanip; în pîrinteasca lui purtare de grije pentru Acontios el regreta reserva acestuia, fiindcă se credea îndreptățit, ca el, Melanip, înaintea altora să fie chemat, a veni în ajutor cu sfatul și cu fapta celui rănit de săgețile amorului. Nu era el oare preotul deitei nemuritoare, care nu voia rîul celor înamorați, ci împlinirea tainicelor lor dorințe.

Acontios trimise pre frumoasa Efesană, care de astădată sosi cam târziu, imediat acasă, își luă himationul și grăbi la Melanip. El află pre preot conversînd cu nisce slujitori ai templului. Marea sîrbătoare de primăvară a deitei se apropia, erau prin urmare multe de desbătut și de hotărît, nu numai lucruri, care priviau cultul însuși, ci și de cele care priviau afaceri de tot felul; pentru-că la sîrbătoarea Afroditei se adunau în Milet numeroși străini de pe insulele din apropiere și dela țermii învecinați, a căror îngrijire cu cele trebuincioase cădea, după un vechiu obicei, în sarcina orașului și a reprezentanților sei. În comitetul însă, care avea se consulte asupra acestor afaceri, presida preotul Afroditei.

(Va urma).

Femeia la Răsărit și la Apus.

De Ioan Hora.

Cause mici adese au efecte mari.

Lămurit se adevărește aceasta în istoria vieții din harem a femeilor turce. Chiar și acum, — la finea secolului al nouespredecelea, — aproape două sute milioane mohamedani sînt osânditi, ca în viața socială să fie lipsiți de femei. Causă a fost întîmplarea, în sine neînsemnată, că la anul 625, — așadară pe la începutul mohamedanismului, — o fetiță de patruspredece ani își perduse colanul.

Mohamed, în timpul cît a trăit femeia sa Hadidja, nici că a cugetat la poligamie. Numai după-ce a murit această bătrână cu inimă bună, cu care profetul musulman a trăit foarte fericit, s'a provăduț Mohamed cu mai multe femei. Între aceste a fost și Aișa, fata lui Abu Beker. Deși numai o copilă, ea se bucura de o deosebită grație înaintea profetului. Aișa în anul al cincilea dela „fuga“ din Mecca la Medina era de 14 ani. Frumuseța și dispoziția ei veselă plăcură mult bătrînelui profet. La o expedițiune războinică l-a însoțit și Aișa. Oastea victorioasă a profetului, în reîntorcerea sa cătră casă, a petrecut o noapte aproape de Medina. Atunci

se întemplantă Aîșei, ca eșind la preumblare, s'e-și peardă colanul de corale, care 'l dăruise Mohamed. Des-de-diminează ea se sculă s'e-și caute prețiosul dar. Când se întoarce, oastea plecase și nu-i lăsaseră măcar o cămilă, cu care se poată merge în urma oastei. Năcăjită cum era, s'a pus lîngă cale s'e aștepte, doară va veni cineva după dînsa. Nu trecu mult și eată că și vine un om cu o cămilă: Safvan Ibn-El-Moattale, adjutantul profetului. Acesta a pus-o pe cămilă și a condus-o la Mohamed.

Svonul, că una dintre femeile profetului a ajuns mai târziu acasă, și încă însoțită de un oficer tîner, se răspîndise în tot orașul. Gurile cele rele au început a cleveti. Clevețele au ajuns și la urechile profetului, dar' el nu le-a prea băgat în seamă. În urma urmelor însă Aîșa, vîdînd, că clevețele merg prea departe, s'a rugat de Mohamed, ca s'e o lase acasă la tatăl seu.

Profetul, care nici-decât nu s'a îndoit în castitatea plăcutei sale femei, s'a învoit, ca Aîșa pe un timp oarecare s'e fie la tatăl seu. Dar' fiindcă nici acum autoritatea profetului n'a fost de ajuns pentru a face s'e dispară clevețele, și pentru mulcomirea spiritelor agitate, el a luat refugiu la Allah, despre ce se și face amintire în sura 24 a Coranului, publicînd drept descoperire dumnezească, că Aîșa e nevinovată, la ce clevețele au și încetat. Dar' tot atunci a promulgat legea, că despre femeile, care se află la bărbați, decumva nu se poate adeveri prin 4 mărturii, că ar fi vinovate, nu este iertat a lăți nici un fel de calomnie. Ear' Aîșa, prelîngă a căreia nevinovăție a mărturisit însuși Allah, s'a reîntors cu triumf în haremul profetului; dar' tot din acest incident profetul a ordonat, că de aci înainte femeile s'e nu ese în public, ci s'e rămân în casele lor, ear' dinaintea străinilor s'e-și acoperi fețele, — și dela acest timp au devenit femeile musulmane prizoniere de casă.

După-cum spun cei-ce cunosc traiul din harem, cauza principală a captivității din harem este a se căuta ađi în ignoranța damelor haremului. Turcii adecă sînt de părere, că știința și învățătura este de trebuință numai pentru aceia, care au de a face cu lumea din afară. Chiar din acest motiv foarte puține femei turcesci sciu citi și scrie. Însași Sultana adese-ori abia scie altceva decăt a vorbi puțin franțozesce. a dansa și a cănta la pian. Femeile mohamedane petrec cea mai mare parte a timpului cu toaletă, cu gustarea dulcețurilor și cu fumarea de țigarete. Când le este permis s'e asculte povești și musică, sau se petreacă la băi, aceste pentru dînsese sînt o distracție de tot extraordinară. Numai în timpurile mai recente pare-că se face ceva schimbare, deși nu esențială, în traiul din harem. Diarul periodic „Nineteenth Century“, publică în anul trecut jurnalul unei Odalisce, cu numele Adaleta, care a petrecut într'un harem 14 ani. Din acest jurnal se poate vedea, că femeile musulmane nu numai moda o împrumută dela europeni, ci în Turcia s'a resădit chiar și „cestiunea femeii“.

„Înainte de asta cu cincișeci ani“, scrie Adaleta, „femeia turcescă era privită drept o ființă misterioasă. Fără teamă de pedeapsă nu te puteai apropia de dînsa. Thakeray amintesce, că o damă mohamedană, pentru-că s'a dus cu căruța la mecet, a fost anatemisată de întregă lumea musulmană. Ce ar đice acei vechi dreptcredincioși, dacă ar pute s'e între acum în haremele moderne? Cu tot dreptul 'și-ar închipu, că Turcii au ajuns sub stăpînirea „ghiaurilor“ atăt de urgisiți din partea lor. Din datinele și formele vechi de credință foarte puține au mai ramas; numai la poporul de rînd și în haremele de tot închise poți s'e mai dai de urmele vechei Turcii. E adeverat, că femeile din Constantinopol și acum își acoperi fața, dar' se îmbracă după cerințele modei celei mai noue“.

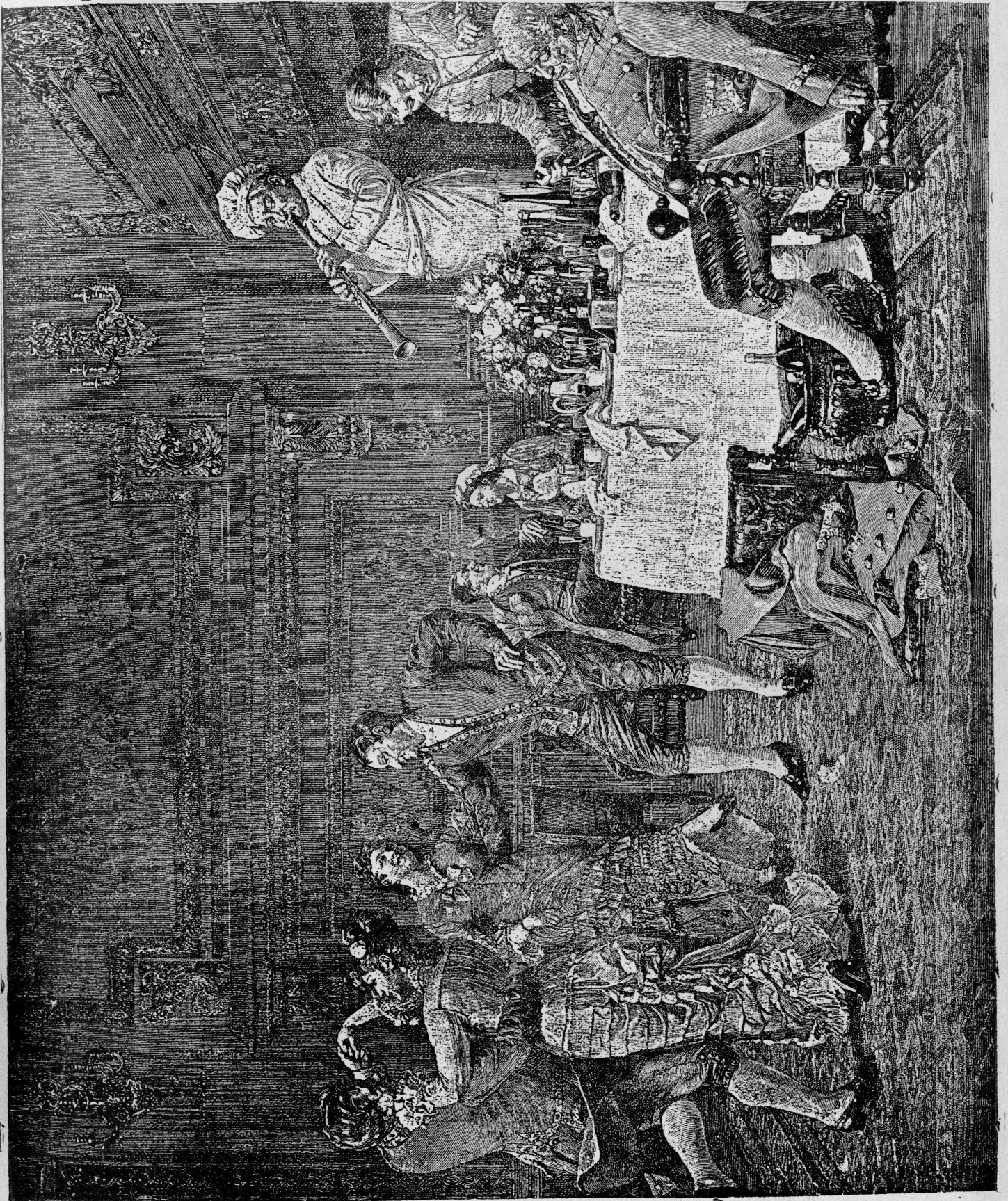
Causele acestei schimbări, după Adaleta, sînt însuși proprietarii haremelor. Fiii lor, crescuți în Oxford sau Paris, au învățat, că femeile nu trebuie tratate într'un mod despotice, ci mai bine trebuie împărțășite de o apărare gingașe. Au învățat, că femeia poate fi de ajutor bărbatului, dacă se eliberează de sub jugul terorizării și ignoranței. În cercul familiilor europene au învățat și aceea, că o femeie credincioasă prețuesce mai mult decăt o sută de slave.

După mărturisirea Adaletei, femeile mai de frunte din Turcia acum își însușesq mai multe limbi, învăță pian, desemn, pictură, cu un cuvînt toate mijloacele culturii moderne. Lucru firesc, că între astfel de împregiurări citirea romanurilor, ce apar în Paris și Londra, este la ordinea đilei. Tînera fată de turc în modul acesta află din cărți, că vieața are mii și mii de plăceri, care întrec pre cele ale paradisului musulmanilor. Rêul principal, după Adaleta, este poligamia, de care mohamedanii numai atunci se pot lăpêda, dacă raporturile sclavagiului vor înceta cu desevîrsire. Dacă sclavagiul n'ar exista, atunci nici o femeie de turc nu s'ar îndestuli, ca ea s'e aibă un rol de a doua mână în casa bărbatului seu. În Europa foarte puțini au cunoscință, că în cele mai multe hareme nu sînt mai multe, decăt o femeie legiuită. Atari femei legiuite adese-ori sînt cercheze, dară în cele mai multe casuri sînt de turc. Fata de turc, când se mărită, duce la casa bărbatului 10—12 slave, ear' dacă e cercheză, — așadar ea însași e sclavă, — atunci bărbatul numai decăt se îngrijesce de slavele trebuincioase soției sale. Dacă soția e energică, vinde sclava, care 'i-ar sta în cale, sau se reîntoarce la tatăl seu. Dacă sclava nasce prunc, devine „odaliscă“, și are chiar atăta influență la casă, cătă are o femeie legiuită, însă și mai departe rămâne tot sclavă, adecă nu poate părăsi haremul. Adaleta invidiază foarte femeile europene, căci ele ca atari gustă toate plăcerile și fericirile lumii. Dară adeverat s'e fie aceasta?

În presa europeană s'au ridicat destule-ori glasuri contra educațiunii de ađi a femeilor la noi. Chiar femei scriitoare numesc teoria egalității și a libertății o iluzie amăgitoare, sub vîlul căreia se cresc tinerele fete în detrimentul calităților bune femeiesci, și apelează la chiemarea naturală a femeii și argumentează, că cultivarea acesteia în đilele noastre este egală cu zero.

În „Algem. Ztg.“ din Mînchen o autoară anonimă cuprinde chemarea femeii în următoarele: natura, care lasă în grijea femeii vieața și sănătatea viitoarei generațiuni, face pre femeie conducătoarea vieții spirituale, sufletului ei îi dă o viuă impresionabilitate pentru tot ce e bun și frumos, și o face capabilă — chiar în virtutea caracterului ei, — ca iubirii și abnegațiunii de sine în totdeauna s'e fie gata a aduce jertfe. În această proprietate naturală consistă puterea educătoare și conducătoare a femeii, care trebuie s'e o exercite atăt față de pruncii sei, căt și față de bărbatul seu.

S'e înțelege, aceasta este un ideal cu greu de realizat, dacă considerăm educațiunea de ađi a femeilor, care țintesce într'acolo, ca s'e pregătească femeia pentru toate trebuințele vieții publice și s'e o conducă pe calea urciocului egoism. Autoara nu trece însă cu vederea vieața sgomotoasă de ađi, lupta pentru existență, și ea concede, că creșterea femeilor astăđi are a face cu mai mari cerințe, decăt a fost cele de până acum, dar' programul „de a scî toate“, numai atunci 'l-ar pute primi, dacă acela n'ar exercita o păgubitoare influență asupra vieții fizice și psihice a femeilor. Ei, dar' aceasta faptice este cu neputință. Cele mai multe morburi femeiesci provin de acolo, că sistemul de educațiune de ađi întreaga ființă fragedă a fetelor, începînd dela 6 până 16 ani, o îngreunează cu cele mai grele lucrări spirituale continue, care

Când pisica nu-i acasă...

nu sînt alese nici după capacitatea și pretențiile lor și nici după mintea sănătoasă.

Psichologii și pedagogii au protestat în multe rînduri, că în școalele bărbaților prea de timpuriu se începe învățătura și pre studenți îi necăjesc cu prea multe și felurite obiecte de studiu. Lucru firesc, că în fetele tinere de o construcție fizică cu mult mai slabă, decât bărbații, influența rea și păgubitoare a sistemului greșit de educațiune va fi cu atât mai mare.

Pe de altă parte în contra nisuiței femeilor de a ajunge la „o egalitate perfectă cu bărbații“, adică contra emancipării lor totale, s'au ridicat glasuri chiar și în America. Nu demult a apărut în ziarul american „Cosmopolitan“ o scurtă novelă sub titlul: „Was ist typical?“. Autorul lasă în voia cititorilor să judece, dacă tipic e aceea, ce dînsul a observat și a scris. Eroina novej e o tineră, frumoasă fată, de o înaltă cultură și cu multă zestre. Ea cuceresce pe cei mai învățați bărbați, între acestia pre un poet, pre un naturalist vestit, pre un pictor, pre un filantrop meritat și pre alții. Dar' pre ea, — Sofia Hamilton, — nici unul nu o poate cuceri. Pre filantrop l-a mai învrednicit ea de puțină atențiune. „Dar' pentru aceea“, dice întru sine Sofia, „acesta nu mă va pricepe pre mine. El îmi dă o deosebită atențiune. Eu chiar așa de puțin mă pricep la religiune, ca și la artă ori politică, la știință și literatură. Eu — sînt numai Sofia Hamilton și nimic mai mult. L-am respins, căci dacă mă măritam după dînsul, sërmanul, nu preste mult s'ar fi aflat bănuir.

De ce Sofia Hamilton cugetă astfel, cititorul va înțelege din următorul dialog, care îl avuse cu un amic de al părinților sei.

„Nu că doară ași alege“, dice Sofia, „însă numai civilisația e cauza la toate“.

„Civilisația? Acesta e un lucru curios“.

„Dar' așa este. Civilisația ne dă instrucție, știință, ne conduce pe calea iubirii și luminii, însă nici odată nu ne duce la scopul dorit. Ne învață să iubim binele, însă nu ne dă acest bine. Deșteaptă în noi speranțe, dar' acele nici când nu le realizează. Resădesce în mintea noastră concepte noue, însă nu ne dă puțința, ca să le valorăm în viață. Excitează în noi dorințe pătimase, care în viață nici-când nu le putem realiza“.

„Așadar se ne reîntorcem la barbarie?“

„Eu numai atîta știu, că inaintăm pe o cale greșită. Voim să devenim așa ceva, ce după natura noastră nu putem fi. Am pute fi fericite și îndestulite, dacă am trăi o viață reală. Însă cu iluziile noastre ne ridicăm în ceriuri, în timp ce noi trăim pe pămînt“.

„Să poate, ca ceriurile, despre care visăm, să fie realizabile și pe pămînt“.

„Dar' s'a întemplat vre-odată așa ceva! Calea omenirii este infinită, ori-ce bine e relativ. Eu cunosc foarte mulți oameni buni, dar' cu mult mai buni îmi pot închipui. Ceva întreg, perfect în nici unul nu poți observa. Calul și cănele meu dovedesc oare-și-care desevîrșire și eu sînt îndestulită cu ei. O, eu 'mi-aș da sufletul, dacă aș pute afla un om, în care să fie ceva întreg, ceva desevîrșit: fie aceea desevîrșire de ori-ce calibru, numai să fie hotărîită, și nu relativă. Dacă ași afla un atare bărbat, ași părăsi toate și ași fi a lui. Eu sînt numai ca și corbul: mă mîndresc cu tesauri furați. Luați-mi cultura, învățătura și cugetele-mi de papagal, și nu m'ați mai cunoaște“.

Însă Sofia Hamilton pe urmă totuși dă de un bărbat, în care este ceva perfect, ceva întreg: perfecția puterii musculare, a istețimii și frumseții. Acesta e un atlet neînvîngibil, pe care toată lumea îl cunoaște. Sofia se mărită după el și e fericită, ear' milioanele sale le distribue spre scopuri filantropice și culturale.

Autorul novej „Was ist typical?“ argumentează, dar' într'un mod de tot original, că femeia înainte de toate e femeie. Știința, arta, ingeniul, toate sînt nimic pentru dînsa, dacă aceste calități nu pot predomina asupra ei. „Eu sînt un exemplar tipic“, — dice Sofia Hamilton, — și-și invită pre vechiul seu prietin, ca să-l împărtaşească de nespusa ei fericire și îndestulare, ce-o are în dragălașii sei băieți, care cu o poftă bună mîncă din simplele mîncări, de ea gătite.

„Atunci e bine“, dice prietinel Sofiei, „când femeia înainte de toate e femeie și nu doresce să se amestece în afacerile bărbaților, acolo, unde ea nu este chemată să se amestece“.

„E adevărat, foarte adevărat“, replică Sofia, „însă și atunci e bine, când femeia înainte de toate e femeie și nu sclavă“.

Când pisica nu-i acasă ...

(Cu ilustrațiune.)

S'au dus stăpânii de acasă și a rămas castelul boeresc în grija servitorilor. Ce ocașie minunată pentru-ca ei se facă odată pre stăpânii. Pivnița e pe mîna vîtafului servitorilor, cămara pe mîna bucătarului, garderobele pe mîna camerierei. Haide dar': cu masa întinsă, cu bucate alese gătite cu vinuri scumpe berechet și cu toaletele stăpânei, să ne facem și noi petrecere boerească! Și cât de bine știu face lucrul acesta „servitorii“, ni-o dovedesc ilustrația noastră cu masa încărcată, cu bătrînul „Jean“, pre care l-a turtit vinul cel bun, și cu „fetele“ și „ficioarii“ din casă, care joacă prin sală la mușica ce li-o face bucătarul cu clarineta. „Când pisica nu-i acasă, joacă șoarecii pe masă“.

Biserica, școală, educațiune.

— La restaurarea consistorului diecesan din Caransebeș sinodul diecesan a reales pre toți membrii de mai nainte, anume în senatul școlar: asesor ordinar pre Ioan Ionaș; asesori onorari: din cler: Andreiu Ghidiu, George Gașpar, Mihaiu Juică, George Popa; mireni: Stefan Velovan, Ilie Curescu, Ioan Nedelcu, Patriciu Drăgălină, Constantin Radulescu, Tit Hațeg, Ioan Marcu, George Martinescu și Ioan Oprea. În senatul epitropesc: asesor ordinar: Traian Barzu; asesori onorari: din cler: Teodor Cioloca, Aron Bartolomeiu, Nicolae Sciopon, Ilie Sërbu și Ioan Stoian; mireni: Al. Stancovici, Ioan Peța, Iulian Ianculescu, Ioan Budințean, Ioan Popoviciu, Iuliu Petric, Ioan Topal și George Băiaș. — La restaurarea consistorului diecesan din Arad sinodul diecesan au ales: asesor referent în senatul bisericesc: Ignatie Pap. În senatul școlar: asesor ordinar: Dr. Georgiu Popa; asesori onorari: din cler: George Crăciunescu, Iosif Grădinar, Ioan Cioară; mireni: Dimitrie Marcu, Vincențiu Babeș, I. Popoviciu Deseanu, Paul Rotariu, George Ardeleanu, Dr. George Plop, Dr. Petru Pipoș și Dimitrie Roman. În senatul epitropesc: asesor ordinar: Dimitrie Antonescu; asesori onorari, din cler: Ioan Petran, Paul Tempea și Mihaiu Sturza; mireni: Iosif Beșan, Dr. Iosif Gall, Dr. Lazar Petco, George Feier, Dr. Nicolae Oncu, George Purcariu, Emanuil Missici și Petru Truța. Ear' pentru consistorul din Oradea-Mare, în senatul școlar; asesori onorari: din cler: Teodor Filip, Teodor Pop și Elia Bochiș; mireni: Teodor Lazar, Dr. At. M. Marienescu; Dr. Florian Duma, Ioan Pinter, Nicolae Zigre și George Morărescu. În senatul epitropesc: asesori onorari: din cler: Vasilie Pop, Iosif Nagy, Dimitrie Negreanu; mireni: Ioan Pap, Ioan Gherlan, Paul Pap, Paul Fașie, Paul Gavrillette și Nestor Porumb'.

— Între alte concluse sinodul din Arad a însărcinat pe consistoare se afle mijloacele potrivite pentru-ca toți pruncii obligați a frecuenta școala să o și frecventeze regulat, pentru punerea în lucrare preste tot locul a școalei de repetiție, pentru înființarea unui pedagogiu de fete, pentru compunerea de cărți bune pentru bibliotecile populare, pentru instituirea de cateheți și profesori de limba română la școalele medii străine, pentru întimpinarea trebuințelor ce se vor ivi din cauza introducerii asilelor de copii s'a decis înființarea încă în anul curent în Arad a unui curs pentru pregătirea de institute de asile și a unui asil. — **Dar.** Dl. I. Nenițescu, cunoscutul poet și literat din Bucuresci, a dăruit 600 volume cărți didactice și literare pentru a fi distribuite pe la bibliotecile populare de pe la noi.

Literatură și știință.

— Comitetul pentru monumentul lui Radetzky va eda sub numirea: „**Istoria lui Tata Radetzky**“ o biografie istorică, pentru armata și poporul din Austro-Ungaria, cu vr'o 40 ilustrații (portrete și scene din bățelii) și 4 charte de, L. de Dunccker, c. și r. major, president al secțiunii manuscriselor din c. și r. archiv de războiu. Lucrarea va apăre în 6 limbi anum în cea nemtească, ungurească, bohemă, polonă, croată, română. Traducerea română se va face de dl. Oscar Criste, c. și r. locotenent în reg. de inf. Nr. 50, aplicat în archiva de războiu, cunoscut publicului și ca poet (sub numele de O. Waldau). Mai multe din poeziile sale, compuse în limba germană, au fost publicate în traducere română de G. Coșbuc în foia „Tribunei“ din anii trecuți. Vr'o 5000 exemplare din numita scriere se vor distribui gratuit între soldații din armata regulată și din cea teritorială. — **Brașovul în descrieri și ilustrațiuni.** După-ce același lucru s'a făcut cu orașele Budapesta, Cluj, Mișcolț, revista dlui M. Szalay „Gazette des Etrangers“, care apare în Budapesta în limba franceză, germană, maghiară și română, ne presentă acum Brașovul în un șir de descrieri mai detaliate, cu ilustrațiuni, din punct de vedere istoric, cultural, industrial, social, economic. Între ilustrațiuni, care privesc elementul român se află una, care representă portul românesc și alta care representă biserica Stlui Nicolae. — În editura societății pentru cultura și literatura română în Bucovina au apărut: broșura I, din biblioteca pentru tinerimea română adultă (părți alese din autorii români): „**O primblare la munți**“ și „**Borsec**“, de V. Alexandri; broșura VIII.: „**Toma deșteptul sau învățături pentru sătenii nostri**“, de Grigorie Zambovici; broșura IX.: „**Manual elementar de igienă**“, după Dr. I. Felix. Toate: Cernăuți 1890. — „**10 Maiu 1891, iubileul de 25 ani al regelui, sau cununia de argint**“, este titlul unei lucrări cu ilustrații, apărute la Bucuresci, datorite penei dlui Sava N. Șoimescu. — Plutarch: „**Viețile Paralele**“, traducere de P. M. Georgescu, cu mai multe gravuri, a apărut la Bucuresci într'un mare volum.

Teatru, muzică și arte preste tot.

— **Marș triumfal**, pentru iubileul de 10 Maiu, este numele unei noue compoziții musicale a dlui George Fotino, șeful muzicii regimentului 8 de linie din România. După-cum spune „România Musicală“, compoziția este originală și bine reușită, atât ca invenție, cât și ca orchestrare. — **Liga Română**, cor pentru 4 voci, cu acompaniari de piano de Iulius Viest, a apărut la Bucuresci. — D-șoara Lucreția Ștefănescu, elevă a conservatorului de muzică din Bucuresci, complectându-și studiile

musicale la Milan, a fost angajată la marele teatru din Treviso, și a cântat apoi și în teatrele din Trient și Pola, unde a avut frumoase succese. — La Ateneul Român din Bucuresci s'a deschis o **expoziție a artiștilor români**.

De toate și de pretutindeni.

— **Petrecere de vară** aranjiază la 6 Iunie st. n. în „Bercul metropolitan“ din Blaj, tinerimea gimnasială de acolo. Începutul la 2 oare p. m. — **Memoriul studenților români în Anvers.** În ziua de 11 Maiu studenții dela academia de comerț din Anvers (Belgia) au ținut, după-cum citim în „Gazeta Transilvaniei“, o întrunire, în care s'au ocupat și de cauza Românilor. După un scurt istoric al mișcării universitarilor români, făcut de presidentul întrunirii dl. Kaires, s'a dat citire memoriului studenților români, despre care a ținut presidentul, că a fost pretutindeni primit cu simpatii și cu încurajieri la adresa fraților români în lupta întreprinsă pentru libertate. După citire s'a propus și s'a acceptat trimiterea unei telegrame de felicitare studenților români. — **Gimnaziul Prințul Ferdinand**, se va numi de aci înainte în onoarea prințului moștenitor al României, conform hotărârii ministrului de culte român, gimnaziul de până acum din Bacău; ear' la Văslui s'a pus fundamental pentru un liceu ce va purta numele lui Kogălniceanu. — În comitetul „Ligei pentru unitatea culturală a Românilor“ s'au ales la ultimul congres dd. I. Nenițescu, publicist; C. P. Armaș, student; censori: dd. Periețanu-Buzeu, avocat, și I. Bianu, profesor.

Cronica săptămânii.

— **Proiectul pentru reforma administrațiunii** s'a prezentat dietei din Budapesta, care a început la 18/29 Maiu desbaterea în general asupra lui. Deputații din stânga L. Mocsáry, O. Hermann, bar. Pronay și câțiva alții s'au pronunțat până acum în contra proiectului, cel d'ântei din motivele, că scopul proiectului n'ar fi reforma și îmbunătățirea administrațiunii, ci mai ales omnipotența guvernului, crearea birocrăției și introducerea unui sistem de spionare prin comiții supremi, cel de al doilea din motivul, că proiectul ar vătămă drepturile națiunii, care pe această cale se pune sub epitropia câtorva bărbați. Din contra opoziția moderată prin rostul deputatului conte A. Apponyi a declarat, a sprigină proiectul, ca unul care ar tinde a asigura individualitatea națională a Ungariei nu numai prin organizarea potestății, ci și prin garanțiile libertății individuale și politice. Și-a rezervat însă dreptul a propune la desbaterea specială mai multe modificări, care se garanteze îmbunătățirile, la care se tinde prin crearea acestei legi. După cele-ce au transpirat prin diare asupra intențiilor stâncei, lupta va fi aprigă între dînșii și aderenții guvernului. — Atât în dieta din Budapesta, cât și în senatul imperial din Viena s'au prezentat de guverne importante proiecte pentru **abolirea instituțiunii porturilor france din Triest și din Fiume**, cu începere dela 1 Iulie. Astfel dela 1 August încolo comerțul între aceste porturi și între monarchie va deveni cu desăvârșire liber, și ne mai având a se considera ca teritoriu vamal deosebit, vor trebui să-și îndrepte atenția cu deosebire asupra promovării comerțului din monarchie. Greutățile tranziției se vor micșora prin vămi diferențiale asupra mai multor feluri de produse, precum: cafea, teiu, droguerii și alte mărfuri coloniale. — În afacerea liniei **Sibiiu—Avrig a drumului de fer vicinal Sibiiu—Turnu-Roșu** s'a prezentat dietei proiectul de lege, care privesc construcția și ajustarea liniei. Prin acest proiect se împuternicesc guvernul a aproba concludul unanim al con-

gregațiunii comitatului Sibiiu, în virtutea căruia se dispune un arunc de noue procente și jumătate după darea de stat pentru contribuabilii din comitat, în scopul acoperirii anuităților împrumutului, ce e a se conrage, pentru acoperirea speșelor de clădire și ajustare a liniei. — În ședința comisiunii bugetare a senatului imperial din Viena, ministrul-president Taafe, răspunzând deputatului Cehilor tineri, Herold, care a imputat guvernului, că nu voiesce să satisfacă dreptele dorințe de poporului Bohemiei, a declarat între altele, că menținerea limbei germăne ca limbă oficială este indispensabilă, dar' că guvernul își propune să facă concesiunile posibile locuitorilor în ceea-ce privesce întrebunțarea limbei materne în relațiunile lor cu autoritățile. — **Statutul congresului bisericesc gr.-ort. din Bucovina** nu s'a aprobat de guvern, după-cum spune „Gazeta Bucovinei“, ci au a se scrie noue alegeri pentru congresul, care va avè să facă proiectul unui alt statut. Causele reaprobării nu se cunosc. — În camera României s'au început desbaterile asupra **proiectului de răspuns** la meagiul de tron și s'a prezentat de ministrul de rășboiu un proiect de lege pentru **reorganizarea infanteriei**, în virtutea căruia în locul celor 8 regimente de linie se vor crea 32 batalioane noue permanente de dorobanți, și se vor face permanente și regimentele de cavalerie ale călărășilor. Un alt proiect de lege prevede deschiderea unui credit de 45 milioane franci pentru terminarea fortificațiunilor și înarmarea lor. — **Visita expoziției franceze din Moscva** decătră Țarul, s'a făcut în cele din urmă, după-ce se amânase timp destul de îndelungat, și era temerea, că nu se va face de loc. Opinia publică însă nu atribue acestei visite un caracter politic, ci o privesce simplu numai ca un act de curtoasie. — Cu ocașiunea sêrbării zilei onomastice a principelui Ferdinand al Bulgariei i-s'a adus principelui ovațiuni din partea poporului adunat. Dela palatul princiar s'au îndreptat mulțimea cătră locuința lui Stambulov, exprimând prin noue ovațiuni încrederea ce au în politica lui. — În camera franceză s'a acceptat un proiect de lege, prin care în cazul unui rășboiu aprovizionarea cu făină a poporațiunii civile în orașele fortificate are să fie asigurată pe cel puțin două luni, ear' prin un alt proiect de lege, care s'a prezentat camerei, să asigură muncitorilor, după lucru de 30 ani, dreptul la pensie de 300 până la 600 franci pe an. Fondurile necesare se vor crea prin contribuiri ale lucrătorilor și ale patronilor lor și prin contribuire din partea statului până la $\frac{2}{3}$ din suma întregă. Suma în sarcina statului se va urca la 100 milioane pe an.

Sciri personale.

— **Distincțiune.** Dr. Ioan Popp, medic de regiment cl. I. în reg. de infanterie Nr. 31, a fost decorat cu „Crucea de aur cu coroană pentru merite“ în recunoascerea serviciului seu îndelungat sêvrșit cu deosebit zel și succes — Între cei distinși de Regele Carol prin conferirea medaliei „Bene-Merenti“ aflăm între alții pre dl. I. M. Riureanu, cunoscut prin publicațiunile sale literare pentru tinerime; pre d-na Darclée, pentru meritele sale artistice și pe dl. Th. D. Speranță, pentru lucrările sale didactice. — † **Dr. Ioan Moga**, cunoscut ca medic căutat și membru de frunte în inteligența din Sibiiu, a rășosat la 20 Maiu v. în Sibiiu, în vêrstă de 44 ani. — † **Maria Podoabă**, soția dlui B. Podoabă, profesor și catechet gr.-cat. în Cluj, a rășosat în 19 Maiu v. în Cluj, în vêrstă de 28 ani.

— Deslegarea ghiciturei din Nrul 19. orologiul magic, este: **C, An, Rea, Olga, Limba, Ramzes, Octaviu, Marathon, Afrodita, Nemțșorul, Inspectorat, Antropologie (anatomie);** inițialele dau

Editura Institutului Tipografic, societate pe acții în Sibiiu. — Redactor responsabil: **Dr. D. P. Barcianu.**

Tiparul Institutului Tipografic, societate pe acții în Sibiiu, sub responsabilitatea lui Ioan Popa Neșșa.

numele regelui Carol și al țerii România. Punctele din arêțatoare începând cu I. C. și terminând cu IX. A. înlocuite prin litere dau: **Carmen Sylva. L=10, E=V** (Maiu) 1891.

Deslegare nimerită ni-au trimis: d-șoara **Flora Șerban, Gherla; Nicolae Onciu, Uzdin.**

La sortire s'a tras numele d-șoarei **Flora Șerban** din Gherla, căreia s'a dispus a se trimite colecția de cărți din editura Institutului Tipografic.

Ghicitură de șac

de Ioan Hora.

a

	rē	o	și	Un	
rit,	la	lu	șfin	murg,	ro
nei	a	nă	crimi	al	De
	Sub	de	sal	ți	
	câmi	ci	fru	e	
	mos	un	și	ne	
	li	ca	le	vêl	
	a	când	li	re	
	S...	n'a	prin	mur	
	trec	Tre	țit	eci,	
	sim	veci	la	ref	
	cri	ci	A	Ci	
	pe	crimi,	me	qis:	
	ri	'ș-am	ne	co	
	la	mea	Fe	de	
ni	ia				
re,	sē	tâl	tē	Tu	fe
in	re,	cea	le-a	nă	cu
	ta	vîr	sē	din	ie,
	Nu	ni	șit	șii	

Corespondența foi.

„Hora“ în C. Mănăștur: În „Mângăiere“ se află în strofele 3—5 lucruri neînțelese și în contradicere cu cele dîse la alte locuri; în „Horă“ se cîntă un lucru prea de toate zilele pentru a fi trebuință de „solemnă juruință“. Cetind cu atenție horele lui V. Alexandri vei înțelege ce lipsesc horei D-tale. Ghiciturele le am primit. — *R. în S.*: „Visul seu“ nu s'a îmbunătățit prin schimbarea făcută; în „Noapte bună“ este a treia parte din versuri defectuoasă în formă și în limbă. Pentru ghiciture mulțumită — *M. D. Șiria*: Mulțumită; mai târziu. — *I. T. Cluj*: În „3/15 Maiu“: recunoascem buna intenție, dar' forma e greoaie, ideile nu pe deplin lămurite. — *N. M. Hêghig*: Nu toate doinele „poporale“ sînt și de publicat. — *I. M. Sibiiu*: Sē se trimită și deslegarea. — *D. F. Gherla*: Am primit; ghicitura d'ântēi o vom putē folosi, ceea-laltă nu.